

Buitengewoon

PORTRETEN VAN OPMERKELIJKE NOORD-HOLLANDERS

“Geen idee hoe lang ik weg zal blijven”

De 28-jarige Tamar uit Haarlem zegt haar droombaan al gevonden te hebben. Ze heeft zo'n baan die je wilt als je later groot bent. Toch geeft ze dat allemaal op om per fiets op avontuur te gaan. Van wereldjob naar wereldreis dus. Een echt strak plan heeft ze niet, maar het idee is om op haar mountainbike - een barrel dat ze eigenhandig heeft opgeknapt - naar Istanbul te gaan. Van daaruit verder richting Iran, Turkmenistan, Pakistan en meer van dergelijke niet zo voor de hand liggende landen in het Midden Oosten, om door te fietsen naar Singapore en misschien nog wel verder. “Ik heb zin in de vrijheid van het reizen. Nieuwe impulsen opdoen, buiten leven en fysiek bezig zijn. Daar kijk ik enorm naar uit.”

Maar de reis gaat om meer dan vrijheid alleen. Tamar wil het leven evalueren. “Ik heb nog zoveel levensvragen. Moet ik niet meer doen om de medemens te helpen? Wil ik wel meedoen aan de Westerse *ratrace*?” Tijdens haar fietstocht, die een nog onbekende tijd in beslag zal nemen, hoopt ze hier antwoorden op te vinden.

De laatste jaren werkte Tamar als onderzoekspsycholoog, de baan van haar leven. “Als onderzoekspsycholoog ofwel gedragskundig adviseur van de politie, waarvan er in Nederland zo'n 25 zijn en wereldwijd

slechts tientallen, adviseer je onder andere bij verhoren, bekijk je of er valse bekentenissen of valse aangiftes zijn, of word je door de officier gevraagd verhoren achteraf te beoordelen op hoe waarheidsgetrouw die zijn. Ik vind dat allemaal erg interes-

tie en had ik opeens vrije tijd. *Halleluja*, dacht ik, *wat houd ik een hoop tijd over*. Omdat mijn financiële situatie opeens ook beter werd, kon ik me toeleggen op andere dingen die al die tijd op mijn *to-do-list* brandden, zoals extreme sporten.” Zo houdt

Tamar (28) laat haar wereldbaan achter om de aarde rond te fietsen

sant. Sowieso vind ik vraagstukken over hoe iemand wordt tot wat hij is boeiend. Waarom gaat het binnen een gezin bij de ene persoon fout en bij de ander goed? Tamar studeerde psychologie en criminologie waarin zij respectievelijk *summa cum laude* en *cum laude* afstudeerde. Ze werd overigens ook geselecteerd om in de Verenigde Staten *violent criminal behaviour* te studeren. Tijdens haar twee studies in Nederland, die ze tegelijkertijd deed, werkte ze fulltime in enkele prestigieuze restaurants om te koken op hoog niveau. “Ik had eigenlijk een carrière in sterrenrestaurants voor ogen. Daarom ging ik 's ochtends naar college en stond ik de rest van de dag achter het fornuis.” Toen de bezige bij met masteropleidingen begon, besloot ze het koken toch opzij te zetten. “Na afronding van mijn studies kreeg ik een 36-urige werkweek bij de poli-

Tamar zich, naast saxofoon spelen, graag bezig met motorrijden, klimmen, *skydiven* en *wakeboarden*. “De drang naar vrijheid loopt als een rode draad door mijn leven. Die vrijheid vind ik ook in avontuurlijke sporten. Ik mis inspiratie als ik geen vrijheid voel, en het is heerlijk als dingen niet gaan zoals je had gedacht. Daarom ga ik nu ook deze reis maken. Ik zit al zo lang in Haarlem; veel te veel een stramien.” Een dergelijke instelling komt Tamar waarschijnlijk goed van pas op haar avontuurlijke fietstours. Met slechts een tentje, een gaspistje, kleine computer, mobiel, een minimum aan kleding en een budget van zo'n tienduizend euro zal ze in haar eentje alles wat letterlijk en figuurlijk op haar hobbellige pad komt, moeten trotseren. “Het zal denk ik best moeilijk worden visa voor bepaalde landen te krijgen. Ik heb besloten niets vooraf aan te

vragen, omdat ik nu niet kan en wil inschatten wanneer ik precies in de betreffende landen ben. Ik zie wel hoe het loopt en het maakt mij niet uit als ik ergens twee weken moet wachten op een visum.”

Hoe komt Tamar aan dit avontuurlijke? “Ik weet het niet. Ik ben de enige in mijn familie die zo'n onuitputtelijke drang naar avontuur heeft. Mijn vader heeft een managementfunctie bij een autoverhuurbedrijf gehad en mijn moeder had een administratiekantoor aan huis. Mijn tweelingbroer is het tegenovergestelde van mij. Hij houdt niet van reizen, is denk ik twee keer in Salou geweest - maar alleen omdat vrienden dat hadden geregeld - en hij is erg gesteld op zijn *comfortzone*. Ondanks het feit dat we tegenpolen zijn, kan ik het goed met hem vinden, het is een lieve jongen. Maar we hebben geen gezamenlijke interesses. Mijn halfzus heeft economie en rechten gestudeerd, en heeft zich recentelijk gestort op een carrière als yogajuf, wat ik ook wel weer grappig vind.”

Tamar groeide de eerste zeven jaar van haar leven op in Heemstede en verhuisde daarna naar Haarlem. Haar ouders scheidden toen ze vijftien was, waarna ze bij haar vader ging wonen.

“Ik was als meisje wel altijd *one of the guys*: ik speelde het liefst met jongens buiten. Maar ik was, vooral in mijn middelbareschooltijd en daarna, ook heel serieus. In de tijd dat ik twee studies deed en daarnaast werkte in restaurants, woonde ik

samen met mijn toenmalige vriend, een chef-kok. Tijd om te reizen had ik niet. De reis die ik nu ga maken, stond eigenlijk al heel lang op mijn wensenlijst. Mijn passie voor koken is er uiteraard nog steeds en ik kijk er echt naar uit nieuwe keukens te ontdekken in Azië!”

In de afgelopen maanden heeft Tamar zich op haar fietstours voorbereid door met mensen te praten die soortgelijke fietstours aangingen. Ook heeft ze aan haar stalen ros geselecteerd om de oude mountainbike zo reisklaar en comfortabel mogelijk te maken. “Ik

“Ik hoop antwoorden te vinden op levensvragen”

mocht mijn fiets opknappen in de werkplaats van *BikePlanet* in Haarlem. Heel fijn.”

Voor de veiligheid - de aangelegde fietstassen zoals wij die in ons land kennen zal ze immers snel achter zich laten - heeft Tamar knalgele fietstassen aangeschaft, een helm en veel reflectoren. Hoewel ze tegen niets van haar reis opziet en alles als een heerlijk avontuur tegemoet treedt, denkt ze dat het afscheid van Nederland haar zwaar gaat vallen. “Omdat ik niet weet hoe lang ik wegblif, is het onzeker wanneer ik iedereen weer zal zien. Dat vind ik moeilijk.

Tekst: Ivanka Eggy / foto: Remco van der Kruis

Opgehelderd

Wat zeggen de deskundigen deze maand over:

Mien Aigen Hoes

Sinds februari wonen zes ex-daklozen samen achter één voordeur in Groningen. Hun ‘buddyhuis’ hebben ze zelf opgeknapt. Het huis maakt deel uit van het Groningse project *Mien Aigen Hoes*. Daarvoor sloegen de organisaties *Terwille*, *Limor* en *WerkPro* de handen ineen.

Erik de Vos

Directeur Terwille, verslavingszorg Groningen

“Daklozen willen naast een bed, een bad en iets te eten eigenlijk maar één ding: een huis. In de klassieke hulp situatie krijgen cliënten die woning op een gegeven moment als een soort beloning als ze het goed doen in het zorgtraject. Met *Mien Aigen Hoes* doen we het andersom. We gebruiken de woning als instrument bij de hulpverlening. Dat idee is afkomstig van het Amerikaanse initiatief *Housing first*, waarbij een woning vooropgesteld wordt. Dus geen eisen, zoals clean zijn, vooraf.

“De voorwaarden die we wel stellen zijn dat de deelnemers huur betalen, geen overlast veroorzaken en de deur openhouden voor zorg als dat nodig blijkt te zijn. Dat is de omgekeerde wereld. Normaal wordt de cliënt op sleptouw genomen, maar in dit geval zit de cliënt achter het stuur en de zorgverlener op de achterbank. Het idee is dat, door iemand de regie en de verantwoordelijkheid te geven over zijn eigen huis, die persoon zelf verantwoordelijkheid moet nemen.

“Dak- en thuislozen zijn onderdeel van het team van *Mien Aigen Hoes*. Zij denken met de hulpverleners mee over het project, en dat is behoorlijk uniek. Inmiddels zitten deze meedenkers er zelfs bij besprekingen met de gemeente bij. Sinds eind vorig jaar hebben we, in samenwerking met woningbouwverenigingen, al tien van onze cliënten een woning kunnen geven. Vier van hen wonen alleen, en zes wonen sinds half februari samen in een *buddyhuis*. Dat was hun eigen idee. Ik hoorde tijdens een ontmoeting met een woningbouwvereniging over een uitgeleefd pand met woningen achter één voordeur. De meedenkers riepen gelijk: *buddyhuis!* Ik vond het prima, maar zei er wel bij dat ik het niet ging opknappen. Ze hebben dus zelf voor een prikkie een vloer gekocht, de muren geverfd en de boel woonbaar gemaakt. Dat zorgde meteen al voor een enorme *empowerment*.

“In de veertig woningen waarin we mensen op een meer traditionele manier begeleiden, zien we vaak dat mensen heel afhankelijk worden van hun begeleider. Door samen te wonen helpen de ex-daklozen elkaar om hun huis te behouden. Want dat is vaak het probleem. Daarnaast zie je veel dat ex-daklozen moeite hebben zich aan te passen aan hun woning. Ze voelen zich bijvoorbeeld eenzaam, of kunnen er maar met moeite aan wennen om in een huis te wonen. Dat zien we bijvoorbeeld bij een man die een half jaar geleden een woning gekregen heeft. Hij slaapt nog altijd op een matje naast het bed en gaat er 's nachts vaak op uit, omdat hij maar niet aan het gewone leven kan wennen. Door samen te wonen, houden de *buddies* elkaars hoofd boven water. Ze weten wat er in de ander omgaat, maar kunnen elkaar ook herinneren aan het feit dat de huur nog betaald moet worden. Ja, wat mij betreft mogen er meer *buddyhuizen* komen. Volgens mij is het een goedkopere én constructievere manier van zorg verlenen. Dit is de zorg van de toekomst.”

Op één avond ontdekt Marius Jaspers niet alleen een geniale Russische dichter, maar ook een nieuwe mensensoort. Over de laatste is hij veel minder enthousiast.

Poldertragiek en stadskolder: Marius Jaspers over de (Noord-)Hollandse actualiteit tussen 1296 en nu.

Wetenschappers ontdekken soms nieuwe vormen van leven (op de oceanbodem, in vulkaanraters of spelonken op Madagaskar). Mij overkwam dat vorige week dinsdag, aan de Overtoom.

Het was in het pand dat ooit de filmacademie huisvestte en nu een onderkomen biedt aan een baaiert van kunstzinnige en maatschappelijke activiteiten. *Back in the seventies!* De muren zaten onder een dikke koek affiches en vele lagen graffiti, een goudmijn voor sociologen en anderen met belangstelling voor de alternatieve scene en antiburgerlijkheid.

Ik moest op de tweede verdieping zijn voor een bijzonder project. Een van oorsprong Georgische vriendin had een vertaling gemaakt van het strafproces tegen de Russische dichter Joseph Brodsky en wilde dat opvoeren. Voor de rolbezetting vroeg zij vrienden en kennissen. Het was een gemeleerd gezelschap - vertalers, slavisten, musici. Een van hen, dertig jaar geleden gevlucht uit Rusland, werkte ieders afgunst met een glunderend vertelde anekdote. Hij had de grote Brodsky ooit de hand geschud, in een restaurant in New York. Jawel, met die hand, dezelfde waarmee hij nu een mootje haring at. De hand die wij zojuist nietsvermoedend hadden geschud! De rechtszaak bracht mij, via de tweede *time warp* van de avond naar het totalitaire regime van Chroesjtsjov. In 1964 stond Brodsky terecht op beschuldiging van uitvreterij en parasitisme. Hij werkte weliswaar hard als vertaler en dich-

ter, maar als bijdrage aan de communistische heilstaat maakte zulk literair geploeter weinig indruk. Het proces was een farce, zozeer dat ik (gniffelend om alle clichés en doorzichtige verdachtmakingen) soms vergat dat het een zaak van levensbelang was geweest. Telkens als er een getuige werd opgeroepen met een Joodse naam, moest hij die overdreven articulerend herhalen en zijn paspoort tonen. In zo'n knus theaterzaaltje ginnegap je erom, maar Joden moesten dergelijke krenkingen en vernederingen destijds stelselmatig ondergaan.

Mijn nieuwe soort, de *bierponger*, ontdekte ik na onze repetitie, op weg naar de wc. Beneden was een jeugdhonk met muziek, waar ik in het schemerduister stuitte op een onbegrijpelijk ritueel rond de pingpongtafel. Zo'n twintig jongens en meisjes sloften er omheen, in de linkerhand een bierflesje, in de andere een batje. Beurtelings sloegen ze het balletje met een pisboog over het net en sjokten verder, tot ze aan de andere kant weer één lobje mochten geven. Topsport was anders. Hoe suif en sullig wil je het hebben? De zielloosheid van het spel deerde de *bierpongers* allerminst. Toen wij twee uur later klaar waren met onze opvoering draaiden zij nog steeds hun rondjes, gezapig en gelukzalig. Ping... plok... pong... plok... ping... Het tafereel leek onveranderd, al was het aanmerkelijk dat ettelijke lege bierflesjes waren vervuld voor volle.

Marius Jaspers is columnist, docent Engels, fervent schaker en oprichter en hoofdredacteur van *Raarlems Dagblad* (www.dagblad.nl)

In tram 1 praatte ik na met de man van de legendarische ‘hand’. Hoe was het voor hem om zo'n tijdreis te maken naar het schrikbewind waaraan hij was ontkomen? Dat viel niet mee. Hij vertelde dat hij nooit uit zichzelf terug was gegaan naar Moskou. Wel beroepshalve, twee jaar geleden, op tournee met het Concertgebouworkest. Zodra hij daar was werd hij afsiek onwel - en hij waagde zich onder geen beding alleen op straat. De rest van de reis had hij nergens last van gehad.

Het was een verwarrende avond, met enerzijds een geniale dichter in de beklagdenbank en anderzijds die *bierpongers*. In mij kibbelden twee stemmetjes. ‘Pak die leeghoofden op wegens parasitisme! Zet ze in Drenthe in een tredmolen om groene energie op te wekken. Laat ze rolstoelen duwen, dan doen ze iets nuttigs.’ En het andere stemmetje: ‘Doe niet zo totalitair, jij. Gun die kinderen hun onbezorgdheid. Prijs je gelukkig dat zo iets kan anno 2015. Zo lang het duurt. Er komen heus wel weer slechtere tijden.’

Foto: Heidi Bongart

Bierpongers